

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number 19-1/23-15936
Otsuse kuupäev 29.05.2024
Komisjoni koosseis Aase Sammelselg

Tarbija
Kaupleja Levikom Eesti OÜ (12678473)

Tarbija nõue Kohustuse puudumise tuvastamine (seadmete renditasu arvete tühistamine)

Resolutsioon:

Komisjon otsustas:

1. avaldus rahuldada.
2. Tuvastada, et Levikom Eesti OÜ-l ei ole pärast 5.juunit 2023 tekkinud tarbija vastu lepingust nr 202000212 lepingu täitmise nõuet, sh tasunõuet tarbijale üleantud terminalseadmete rendi eest.
3. Kauplejal teatada tarbijale nõuete puudumisest 5 päeva jooksul arvates otsuse saamisest.

Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu või seda ei järgi, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Kaupleja peab 30 päeva jooksul arvates otsuse ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevalt päevast teatama kirjalikult Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile otsuse täitmisest või samas asjas maakohtusse pöördumisest, lisades ära kirja maakohtule esitatud hagiavaldusest.

Asjaolud:

Poolte selgituste järgi osutas kaupleja tarbijale kuni 5.juunini 2022 lepingu nr 202000212 internetiteenust paketi „Kodunet VF 30 (eramaja internet 30/10) tingimustel. Teenuse osutamiseks oli tarbija kasutusse antud vastuvõtuseade 5AC Gen2 (sn : FC:EC:DA:20:3A:84) ja Wifiruuter Hap AS2 (sn : 8FDE09EE69C6). Tarbija väidab, et ei ole kauplejalt lepingu lõpetamise teadet saanud; tema kontaktandmed on lepingu sõlmimise ajast kauplejale teada.

Kaupleja lõpetas teenuse osutamise 5.juunil 2022, millisest ajast hakkas tarbijale teenust osutama Rednet OÜ. Pärast 5.juunit 2022 ei esitanud kaupleja tarbijale igakuiseid arveid. 19.juunil 2022 teatas OÜ Rednet tarbijale, et jätkab kauplejaga kokkulepitud tingimustel teenuse osutamist. Tarbija sai teenust OÜ-lt Rednet, kellele tasus viimase poolt esitatud arvete alusel.

Oktoobris 2023 sai tarbija kauplejalt tagasiulatuvalt (al juuni 2022) rendi arveid. 13.oktoobri 2023 e-kirjaga selgitas kaupleja tarbijale, et viimasel on õigus seadmete kasutamisest loobuda ja need kauplejale tagastada.

21.novembril 2023 sai tarbija OÜ-lt Levicom teate (meeldetuletuskirja), mille järgi on tal ajavahemikus juunist 2022 kuni oktoobrini 2023 kogunenud seadmete rendi võlgnevus kogusummas 111,03 eurot. Tarbija kauplejaga ei nõustunud, väites, et kaupleja on oma tegevusega tarbijat tahtlikult eksitanud. Kaupleja esitas lepingu kestuse ajal kõikide teenuste eest ühe arve, millest ta sai aru, et tegemist on ühtse teenusega (paketiga).

Järgnenud kirjavahetuses pooled kokkulepet ei saavutanud. Tarbija väidab, et kaupleja üldtingimused ei ole lepingu osaks muutunud, kuna ta ei ole lepingu sõlmimisel neid allkirjastanud.

Tarbija palub tuvastada, et tal puudub alates 6.juunist 2022 kaupleja ees rendi tasumise kohustus ning palub kohustada kauplejat tühistama tagasiulatuvalt esitatud arved.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja tarbija etteheidetega ei nõustu. Kaupleja väidab, et lõpetas 1.juuni 2022 teate alusel alates 5.juunist 2023 tarbijale vaid sideteenuse osutamise; tarbijale ei ole teatatud, et samast ajast lõpeb ka kliendiseadmete renditeenus.

Sideteenuse ja renditeenuse lepingud on eraldiseisvad, mida tarbija pidi järelutama ka seni esitatud arvetest. Seda kajastavad arved, millel on sideteenust ja renti kajastatud eraldi ning välja toodud arve eri ridadel; seadmete rent on Levikomil alati olnud arvetel välja toodud eraldi müügiartiklina ja eraldi hinnaga.

Kaupleja andis klientidele teada, et teatud juhtudel on võimalik teenuse jätkumine, kuid tarbija võis vabalt valida uue teenuse pakkuja. Kaupleja seadmeid võis tarbija kasutada teiste sideteenuste pakkujate võrgus ka pärast sideteenuse lepingu lõppemist, mida tarbija ka tegi ilma kauplejale renti tasumata. Kaupleja ei saanud ESS §-s 89 lg 9 sätestatud kohustuse tõttu rendilepingut üles öelda; seda õigust sai kasutada vaid tarbija.

Kaupleja ei teadnud 1.juuni 2022 teate esitamisel, mida tarbija seadmetega teha soovib ja kas need ühilduvad uue teenusepakkuja võrguga; kaupleja eeldas, et tarbija on tutvunud kaupleja üldtingimustega, kus on selgelt kirjas, mis juhtub kui tarbija seadmeid ei tagasta või välja ei osta või kui sideteenuse leping lõpeb. Üldtingimustest ei tulene, et tarbijal on õigus seadmeid tasuta kasutada või need peale lepingu lõppemist endale jätta. Tarbijaga sõlmitud tähtajalises lepingus on seadmete rendihind seotud teenuse hinnaga; pärast lepingu tähtaja saabumist, muutus leping tähtajatuks ning arvetel kajastus kaupleja hinnakirjas ettenähtud tähtajatute lepingute rendi hind.

Kaupleja ei ole kunagi pakkunud seadmete tasuta kasutusse andmise teenust, mida tarbija pidi lepingust ja esitatud arvetest aru saama. Kaupleja majandustegevus on saneerimisel; kauplejal puudub võimalus jätta tarbija vastu nõue esitamata, kuna see kahjustaks teiste võlausaldajate huve.

Tarbija pidi 1.juuni 2022 teatest aru saama, et kaupleja lõpetas vaid sideteenuse osutamise lepingu

ja pärast sideteenuse pakkuja vahetumist kuuluvad seadmed jätkuvalt kauplejale ning rendileping kehtis edasi. Mistahes muudatustest pidi tarbijat teavitama uus teenuse osutaja. Uus teenusepakkuja oli ja pidi olema teadlik, et sideteenuse osutamise üleminekuga talle, ei omanda ta Levikomi kliendiseadmeid; sellist tehingut ei toimunud. Seega ei saanud uus teenusepakkuja eeldada, et ta omandab Levikomi seadmed ning ei pea tarbijale selgitama, et seadmed on jätkuvalt kaupleja omad, va kui need on tarbija poolt välja ostetud.

Komisjoni põhjendus:

Tarbijakaitseseaduse (TKS) § 51 järgi lahendatakse tarbijavaidlus poolte kirjalikult esitatud ning sekretariaadi kogutud teabe ja tõendite alusel.

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 3 p 1 järgi tekib võlasuhe muu hulgas lepingust. Poolte selgituste järgi põhineb vaidlusalune õigussuhe sideteenuse osutamise lepingul elektroonilise side seaduse (ESS) § 91 tähenduses. ESS 91 lg 3 järgi kohaldatakse eriseadusega reguleerimata küsimustes sellele lepingule võlaõigusseaduse sätteid.

ESS § 91 järgi toimub sideteenuse osutamine lõppkasutajale sideteenuse lepingu alusel; sideteenuse leping on liitumisleping või muu sideteenuse osutamise leping. Sideteenuse lepingu sõlmimisel ja täitmisel, samuti lepingu muutmisel ja lõpetamisel tuleb tarbijale tagada vähemalt seaduses ettenähtud õigused; seadusega võrreldes tarbija õigusi piiravad kokkulepped on tühised (ESS § 92).

Pooled ei ole komisjonile tarbijaga sõlmitud lepingut (lepinguid) esitanud; samas ei vaidle pooled lepingulise suhte tekkimise üle. Kaupleja 31.mai 2022 arvest nr 202206407 järeldeb komisjon, et poolte vahel oli lepingul nr 202000212 põhinev võlasuhe.

Esmalt hindab komisjon kaupleja tüüptingimuste siduvust, so tüüptingimuste muutumist lepingu osaks.

VÕS § 37 järgi on tüüptingimused lepingu osaks, kui tüüptingimuste kasutaja neile kui lepinguosale enne lepingu sõlmimist või lepingu sõlmimise ajal selgelt viitas ja teisel pooltel oli võimalus nende sisust teada saada. Tüüptingimuste muutumist lepingu osaks peab tõendama tüüptingimuste kasutaja.

Kõnealusel juhul ei ole kaupleja esitanud komisjonile mingeid tõendeid, mille alusel saaks tuvastada lepingu sõlmimise asjaolusid, sh tüüptingimuste kasutamisele piisavalt selgelt viitamist ja nendega tutvumise võimaluse loomist.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et kaupleja ei ole tüüptingimuste muutumist lepingu osaks tõendanud ning kaupleja tüüptingimused lepingu osaks ei ole.

Komisjon hindab kõnealuse lepingu täitmisega seonduvat lähtudes poolte esitatud teabest ja sekretariaadi poolt kogutud infost (elkõige kaupleja 1.juuni 2022 teade) ning annab õigussuhte hinnangu seaduses selle lepinguliigi kohta sätestatu alusel. Komisjon märgib ka, et

tüüptingimustes sisalduvad, kuid seadusega vastuolus olevad tingimused on tarbijalepingus tühised; seega ei oma tüüptingimuste sisu vaidluse lahendamisel ka määravat tähendust.

Järgnevalt hindab komisjon kas ja kui, siis milline mõju oli poolte lepingulisele suhtele kaupleja 1.juuni 2022 teatel.

Komisjon nõustub tarbijaga selles, et kauplejal lasub kohustus tõendada lepingu üleütlemit ja/või lepingu muutmist sisaldavate tahteavalduste (teadete) saatmist teisele lepingupoolele. Kõnealusel juhul on kaupleja saatnud klientidele välja masskirja, mille jõudmine adresaadini, sh tarbijani on pigem tõenäoline. Kaupleja 1.juuni 2022 teatest on võimalik aru saada, et kaupleja luges klientidega sõlmitud liitumislepingud lõppenuks 5.juunist 2022, millisest ajast jätkab teenuse osutamist teine äriühing. Kaupleja selgitas, et tehniline üleminek toimub katkestusteta ning uue teenuse pakkujaga tuleb klientidel lepingu sõlmimiseks ise ühendust võtta.

Kaupleja selgitustest saab komisjon aru, et kaupleja käsitab 1.juuni 2022 teadet lepingu ülesütlemise teatena, millega öeldi üles osa tarbijaga sõlmitud lepingust nr 202000212, internetiteenuse osutamise leping. Komisjon kauplejaga ei nõustu.

Sideteenuse lepingu ülesütlemine on reguleeritud ESS §-s 100, mille lõike 2 järgi on sideettevõtjal õigus leping ilma eelneva etteteatamiseta üles öelda, kui sideteenuse osutamist on tarbijale eelnevalt piiratud seaduse § 98 lõike 1 punktide 1-3 ja 5 ettenähtud alustel ja piiramise alus ei ole ära langenud ühe kuu jooksul piirangu rakendamise aluse tekkimise päevast arvates. Osundatud seaduste järgi on kauplejal õigus leping seaduses ettenähtud korras üles öelda vaid juhul kui 1) tarbija on lepingut rikkunud, 2) kaupleja on andnud rikkumise kõrvaldamiseks tähtaja ja 3) tarbija ei ole rikkumist kõrvaldanud.

Kõnealusel juhul on kaupleja lepingu lõppenuks lugemise teate vormistanud masskirjana, so adresseerituna kõikidele Levikom Eesti OÜ klientidele. Masskiri ei saa olla sideteenuse lepingu ülesütlemise tahteavalduseks, kuivõrd adresaadita masskirjas ei ole tuginetud ega saadudki tugineda tarbijapoolsele lepingu rikkumisele.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et kaupleja 1.juuni 2022 teade ei ole hinnatav lepingu ülesütlemise tahteavaldusena. Kuivõrd lepingu lõpetab üksnes õiguspärane tahteavaldus, ei ole 1.juuni 2022 teatel tarbijaga sõlmitud kliendilepingut ega ka tootelepingut lõpetavat tähendust.

Järgnevalt hindab komisjon, kas kaupleja 1.juuni 2022 teatel on tarbijaga sõlmitud lepingut muutev tähendus.

Kaupleja selgitustest on võimalik aru saada, et kaupleja arusaama kohaselt jäid poolte vahel alates 6.juunist 2022 kehtima seadmete renti puudutavad kokkulepped. Komisjon kauplejaga ei nõustu.

ESS § 99 järgi võib sideettevõtja ühepoolselt muuta sideteenuse lepingu tingimusi, kui muutmise vajadus tuleneb õigusaktide muutmistest või kui pärast sideteenuse lepingu sõlmimist muutuvad lepingu sõlmimise aluseks olnud asjaolud ja sellega kaasneb sideettevõtjal lepingu täitmise kulude

oluline suurenemine (lg 1). Lisaks seaduses sätestatule võib sideettevõtja muuta sideteenuse lepingut vastavalt sideteenuse lepingus sätestatud tingimustele. Sideettevõtja ei või muuta tähtajalise kohustusega sideteenuse lepingu tasu ja sideteenuse põhiomadusi ühepoolsetl tarbija kahjuks sidusustähtaja jooksul, välja arvatud juhul, kui muudatus on tingitud õigusakti muutmisest või valitsusasutuse otsusest (lg 2'). Lepingu muutmise kavatsusest tuleb teavitada vähemalt üks kuu ette teatega, mis on pealkirjastatud „Lepingu muutmise” ning teates tuleb märkida muudetavad tingimused, lõppkasutaja õigus muudatustega mittenõustumise korral leping lisakuludeta üles öelda ühe kuu jooksul pärast vastava teate saamist ning tingimuste muutmise põhjus ja õiguslik alus (lg 3).

Kaupleja on 1.juuni 2022 kirja saatmist põhjendanud ettevõttesse investorite kaasamisega ja tegevuse ümberkorraldamisega, mis ei ole sideteenuse lepingu ühepoolse muutmise õigustamiseks piisav.

Kaupleja ei ole esitanud komisjonile mingeid tõendeid, mis kinnitaksid kaupleja väiteid selles, et kaupleja on avaldanud tarbijale tahet muuta lepingut nr 202000212, so lõpetada internetiteenuse osutamine ja jätkata lepingu täitmist terminalseadmete rendi osas. 1.juuni 2022 masskirjas sellekohast teavet ei sisaldu; enne oktoobris 2023 meeldetuletuskirja ja arvete saatmist, ei ole kaupleja muid teateid tarbijale saatnud. Komisjon ei nõustu kauplejaga selles, et tarbija pidi ise aru saama, et rendisuhe jätkub või siis ise välja selgitama, mis saab kaupleja poolt üleantud seadmetest. Lepingu sõlmimine ja muutmise saab toimuda üksnes tahte ja selle avaldamise teel. Kuivõrd kaupleja ei ole seaduses ettenähtud viisil tarbijale lepingu muutmise kavatsusest teada andnud (tahet avaldanud), ei saa tarbijale panna kaupleja tahteavalduste äraarvamise või oletamise kohustust.

Lepinguga tarbija kasutusse antud seadmed on terminalseadmed, mille kasutamine on seotud sideteenuse osutamisega (ESS § 2 p 60). Kaupleja ei ole tõendanud, et oleks tarbijale lepingu sõlmimisel selgitanud, et seadmete rent ei ole seotud sideteenuse paketiaga. Kaupleja ei ole selgitanud, kas tarbija kasutusse antud terminalseadmed olid kasutatavad teise sideettevõtja sidevõrgus või mitte. Samuti ei ole kaupleja teatanud tarbijale, et soovib tarbijalt terminalseadmete tagastamist või nende endale jätmise soovi korral seadmete jääkväärtuse hüvitamist.

Komisjon selgitab, et samas lepingus võivad sisalduda mitmele lepinguliigile omased tingimused; sideteenuse ja selle osutamiseks vajakite terminalseadmetega seonduva käsitlemine ühes lepingus on tavapärane ja elektroonilise side seaduse mõtte kohaselt pigem nõutav. Pooled võivad seadmetega seonduvas sõlmida eraldiseisvad lepingud, kuid kauplejal lasub tarbijalepingus lepingulise struktuuri ja loodavate õigussuhete selgitamise kohustus (TKS § 3 lg 2; ESS § 95'; VÕS § 14').

Komisjon ei jaga kaupleja arusaama selles, et tarbija pidi kahe eraldiseisva lepingu sõlmimise järeldama tarbijale esitatud arvete põhjal. Lepingu täitmiseks esitataval tasunõudel (arvel) hinna kujunemise lahti kirjutamine on tavapärane ja tarbijalepingutes ka üldjuhul nõutav. Sellest ei saa aga teha järeldust, et arvele märgitud hinna komponendid viitavad eraldi lepingutele. Komisjonile on esitatud kaupleja 31.mai 2022 arve nr 202206407, milles on rõhutatult märgitud teenuse periood (mai. 2022) ja lepingu number (202000212). Järgnevad kirjed ühiku hindade ja koguse ning tasumisele kuuluva summa kohta. Tavalise tähelepanelikkuse juures võis iga mõistlik isik sellest järeldada, et tegemist on lepingu nr 202000212 alusel esitatud arvega. Puuduvad mistahes tõendid selles, et tarbija pidi aru saama, et rendisuhe on sõlmitud eraldiseisvalt ja arve on esitatud

mitme lepingu alusel; samuti ei pidanud tarbija mõistma, et kaupleja 1.juuni 2022 masskirjal ei ole sellele lepingule mingit mõju.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et kaupleja 1.juuni 2022 teatel ei olnud tarbijalepingut muutvat tähendust. Pooled ei vaidle selles, et tarbija ei esitanud kauplejale lepingu ülesõtmise avaldust; seega oli tarbijaga sõlmitud lepingu jätkuvalt siduv ja kuulus täitmisele.

Järgnevalt hindab komisjon, kas kauplejal on tarbija suhtes lepingu täitmise nõue.

Kaupleja on esitanud aruande (väljatrüki lepingu täitmise arvestusest), mille järgi on tarbija arve nr 202206407 juunis 2022 tasunud. Rohkem andmeid lepingu täitmise (arvete saatmise ja maksmise kohta) komisjonile esitatud ei ole.

Pooled ei vaidle selles, et kaupleja ei ole alates 5.juunist 2022 tarbijaga sõlmitud lepingu alusel internetiteenust pakkunud ega lepingu alusel igakuiselt arveid esitanud. Poolte selgitustest saab komisjon aru, et leping anti üle teisele sideteenuse pakkujale (OU Rednet) ning see kehtis muutmata kujul ajani, kui leping lõpetati lepingu ülevõtja või tarbija poolt muul õiguslikul alusel või poolte kokkuleppel (komisjonile ei ole need asjaolud teada).

Käesoleva vaidluse esemeks ei ole lepingu ülevõtmisega seonduva hindamine; samuti lepingu ülevõtjaga edasiselt sõlmitud võimalike kokkulepete sisu. Tarbija õigusi ei puuduta lepingu üleandja ja ülevõtja vaheliste kokkulepete sisu ja nende täitmine. Kaupleja teatas 1.juuni 2022 kirjaga kõikidele klientidele, et teenust osutab edasiselt teine ettevõtja ja lõpetas samast ajast lepingu täitmise.

Komisjon ei jaga kaupleja arusaama selles, et tarbija ei võinud eeldada seadmete üleminekut teisele sideteenuse pakkujale. Kaupleja 1.juuni 2022 teate sisust ja hilisemast tegevusest (tegevusetusest) järeldab komisjon, et kaupleja tahe oli kõik lepingust tekkinud kohustused ja õigused teisele isikule üle anda. Sellise sisuga teate saamisel oleks iga samas olukorras heas usus tegutsev mõistlik isik aru saanud, et tema jaoks muutub vaid teenuse pakkuja ja lepingusse astub lepingu ülevõtja.

Tarbija oli kaupleja teate ja tegevuse põhjal õigustatud järeldama, et lepingust tekkinud kohustused tuleb edaspidi täita uuele võlausaldajale. Kaupleja lepingu täitmise nõue lõppes lepingu üleandmisega; peale lepingu üleandmist üleandjal lepingu täitmise nõuet ei teki. Komisjon nõustub tarbijaga selles, et kauplejal oli õigus nõuda osutatud teenuste eest tasu kuni 5.juunini 2022.

Selle vaidluse esemeks ei ole asjaolud, kas ja millises mahus toimus tarbija kohustuste täitmine kolmanda isiku (lepingu ülevõtja) ees. Senine lepingu pool (kaupleja) teatas lepingu üleandmisest; Lepingu ülevõtja (OÜ Rednet) on tarbijale teatanud lepingute ülevõtmisest kehtivatelt tingimustel. Sellega on täidetud VÕS §-des 179 ettenähtud eeldused. Hilisemad kokkulepped tarbija ja lepingu ülevõtja vahel ei mõjuta kaupleja õigusi.

Komisjonile teadaolevalt ei ole kaupleja esitanud tarbijale seadmete tagastamise nõuet; seega ei ole tarbija langenud seadmete tagastamise kohustusega viivitusse ning kauplejal ei saa olla VÕS

§-s 335 ettenähtud nõudeid.

Komisjon selgitab tarbijale, et kui tarbija valduses on teistele isikutele (sh kauplejale) kuuluvaid seadmeid, lasub tarbijal nende esemete suhtes samaväärne hoolsuskohustus, kui ta rakendab oma asjade suhtes.

Seadmete edasise saatusega, sh nende demonteerimise ja jääkväärtusega seonduv väljub käesoleva vaidluse raamidest. Siiski peab komisjon vajalikuks selgitada, et lepingu täitmise nõude puudumine ei piira kaupleja õigust esitada tarbijale seadmete väljaandmise nõue. Arvestades vaidluse asjaolusid peab kaupleja seadmete tagastamise nõude esitamise korral tõendama, et 6.juunist 2022 lepingu ülevõtnud sideteenuse ettevõtjal sama nõue sama tarbija vastu puudub; samuti ei saa kaupleja tarbijalt nõuda seadmete demonteerimist ja kauplejale toimetamist tarbija kulul.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et kaupleja ei ole alates 6.juunist 2022 õigustatud esitama tarbijale lepingu nr 202000212 alusel lepingu täitmise nõudeid, sh tasu seadmete rendi eest. Tarbija nõue seadmete kasutamise tasunõude põhjendamatuse tuvastamises on põhjendatud ja tuleb rahuldada.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Aase Sammelselg

/allkirjastatud digitaalselt/